

فهرست مطالب

۸.....	چکیده
۱۰.....	مقدمه
۱۰.....	۱. بیان مسئله
۱۲.....	۲. ضرورت انجام تحقیق
۱۴.....	۳. سابقه‌ی تحقیق
۱۶.....	۴. فرضیه‌ی تحقیق
۱۷.....	۵. روش انجام تحقیق
۱۸.....	۶. موانع و محدودیت‌های تحقیق
۱۹.....	۷. ساختار تحقیق
۲۳.....	بخش اول: تبیین، پیشینه و تحولات مفهومی قاچاق انسان از منظر رکن معنوی
۲۴.....	فصل اول : کلیات و مفاهیم
۲۴.....	مبحث اول: مفهوم و پیشینه جرم قاچاق انسان
۲۴.....	گفتار اول: تعریف قاچاق انسان
۲۴.....	الف: معنای لغوی قاچاق
۲۴.....	ب. تعریف قاچاق
۲۵.....	ج. مفهوم قاچاق انسان
۲۷.....	د. صورتهای مختلف قاچاق انسان

۲۷	۱. شکل ساده
۲۸	۲. شکل پیچیده
۲۸	گفتار دوم: مراحل و تقسیم بندی جرم قاچاق انسان
۲۸	الف. مراحل ارتکاب جرم قاچاق انسان با توجه به ارکان جرم
۲۹	ب. تقسیم بندی جرم قاچاق انسان بر حسب تعداد مرتکبین
۲۹	۱. انفرادی
۲۹	۲. سازمان یافته
		مبحث دوم: جایگاه رکن معنوی در تحولات مفهومی جرم قاچاق انسان از منظر اسناد
۳۲	بین المللی
۳۳	گفتار اول: مفهوم مضیق جرم قاچاق انسان در اسناد اولیه (۱۹۴۴-۱۰۹۴)
34	۱. قرارداد بین المللی مبارزه موثر علیه خرید و فروش سفیدپوستان (۱۹۰۴)
35	۲. قرارداد بین المللی جلوگیری از معاملات سفید پوستان (۱۹۱۰)
37	۳. قرارداد بین المللی جلوگیری از قاچاق زنان و کودکان (۱۹۲۱)
38	۴. قرارداد بین المللی راجع به جلوگیری از معامله زنان بالغ و رشید (۱۹۳۳)
39	۵. کنوانسیون مبارزه با قاچاق اشخاص و بهره کشی از روسپیگری دیگران (۱۹۴۱)
41	گفتار دوم: مفهوم موسع جرم قاچاق انسان در سند بین المللی اخیرالتصویب سازمان ملل متحد
41	۱- پروتکل پالمو سال ۲۰۰۰
42	الف. ارکان جرم

45	ب. ویژگی های جرم قاچاق انسان در پروتکل
46	۱. فراملی بودن
46	۲. سازمان یافته بودن
47	فصل دوم: جایگاه رکن معنوی در تحقق جرم
48	مبحث اول: رکن معنوی
48	گفتار اول: آشنایی با مفهوم رکن معنوی
48	الف. اهمیت مبحث رکن معنوی
50	ب. مفهوم لغوی
51	ج. مفهوم اصطلاحی
52	گفتار دوم: مبانی رکن معنوی جرم در مکاتب مختلف
52	۱. مکتب کلاسیک (پذیرش رکن معنوی)
53	۲. مکتب تحقیقی (انکار رکن معنوی)
55	۳. مکتب دفاع اجتماعی نوین (پذیرش مجدد رکن معنوی با تحقق شرایط خاص)
۵۷	گفتار سوم: اجزای رکن معنوی
۵۷	۱. سونیت
۶۴	۲. اراده
۶۴	۳. انگیزه
۶۷	۴. تقصیر جزایی (جایگزین سوءنیت)

مبحث دوم: جایگاه رکن معنوی در جرم قاچاق انسان از منظر یک جرم سازمان یافته.....	۶۹
گفتار اول: رکن معنوی قاچاق انسان در پروتکل پالمو.....	۷۱
الف. سوءنیت جرم قاچاق انسان در پروتکل پالمو.....	۷۱
۱. آگاهی	72
۲. آگاهی و نقش آن در مراحل ارتكابی جرم قاچاق انسان	72
۳. اراده	76
ب. انواع سوءنیت جرم قاچاق انسان در پروتکل پالمو.....	77
۱. سوءنیت عام	77
۲. سوءنیت خاص	78
گفتار دوم. تمثیلی بودن سوءنیت خاص و تاثیر آن در واکنش کیفری	83
الف. مزایا	83
۱. جامع بودن	83
۲. قابل انعطاف بودن	84
۳. بازدارندگی	85
ب. معایب	86
۱. تعارض با اصل قانونی بودن جرایم و مجازات‌ها	86
۲. تعارض با اصل صحت	87
۳. جامع و مانع نبودن	87
بخش دوم: رکن معنوی جرم قاچاق انسان از منظر داخلی و بین المللی	89

90..... فصل اول: رکن معنوی جرم قاچاق انسان در حقوق داخلی

90..... مبحث اول: رکن معنوی در قانون مبارزه با قاچاق انسان

93..... گفتار اول: ارکان جرم قاچاق انسان

93..... الف: رکن قانونی

94..... ب. رکن مادی

97..... ج. رکن معنوی

98..... ۱. ارتکاب آگاهانه

99..... ۲. اراده

۳. انواع سوءنیت

101.....

الف. سوءنیت ساده، سوءنیت با اندیشه قبلی

101.....

103..... ب. سوءنیت جازم، سوءنیت احتمالی

ج. سوءنیت عام، سوءنیت خاص

107.....

112..... گفتار دوم: انواع سوءنیت خاص جرم قاچاق انسان

112..... الف. موارد چهارگانه سوءنیت خاص جرم قاچاق انسان

112..... ۱. قصد فحشا

115..... ۲. قصد بردگی

۳. قصد برداشت اعضا 118

۴. قصد ازدواج 120

ب. جایگاه رضایت بزه دیده در تحقق سوءنیت خاص جرم قاچاق انسان. 122

گفتار سوم: سوءنیت های خاص تصریح نشده در قانون

125

مبحث دوم: جایگاه رکن معنوی جرم قاچاق انسان در اسناد و قوانین داخلی 126

گفتار اول: بررسی رکن معنوی جرم قاچاق انسان در قانون مجازات اسلامی

127.....

۱. جرم آدم ربایی 128

۲. جرم قوادی 129

۳. جرم فراهم آوردن موجبات فساد و فحشا 131

گفتار دوم: بررسی رکن معنوی جرم قاچاق انسان در قوانین پراکنده 132

۱. قانون مجازات عبور دهندگان اشخاص غیر مجاز از مرزهای کشور 132

۲. قانون راجع به ورود و اقامت اتباع خارجه در ایران 135

۳. قانون حمایت از کودکان و نوجوانان 137

فصل دوم: بررسی تطبیقی رکن معنوی جرم قاچاق انسان از منظر حقوق داخلی با اسناد بین

المللی 138

مبحث اول: بررسی تطبیقی رکن معنوی جرم قاچاق انسان در پروتکل پالمو با قانون مبارزه با

قاچاق انسان 139

139.....	گفتار اول: انواع رکن معنوی در جرم قاچاق انسان
	الف. رکن معنوی وابسته
140.....	
143.....	ب. رکن معنوی مستقل
144.....	مبحث دوم: جایگاه مفهوم سوءنیت خاص جرم قاچاق انسان از منظر داخلی و بین‌المللی
145.....	۱. همسویی قانونگذار داخلی با اسناد بین‌المللی در مفهوم سوءنیت خاص
146.....	۲. فاصله گرفتن قانونگذار داخلی از اسناد بین‌المللی در مفهوم سوءنیت خاص
148.....	۳. مزایا و معایب محصور بودن سوءنیت خاص
148.....	الف. مزایا
148.....	۱. رعایت اصل قانونی بودن جرایم و مجازاتها
148.....	۲. موافقت با اصل صحت
149.....	۳. مانع بودن
149.....	ب. معایب
149.....	۱. فاصله گرفتن از اسناد بین‌المللی
150.....	۲. فقدان جامعیت
151.....	نتیجه‌گیری
155.....	منابع و ماخذ
162.....	ضمایم

چکیده .

پروتکل پیشگیری و مبارزه با قاچاق انسان (پالرمو ۲۰۰۰) با محوریت مبارزه با مقاصد بهره کشانه و استثمارگرانه مرتکبین از بزه دیدگان، با اتخاذ روش جدیدی در سرکوب و مبارزه با این جرم، اقدام به توسعه مفهوم قصد بهره کشی نموده است. در این راستا، پروتکل بدون اتخاذ تعریف روشن و مشخص، تنها به ذکر چند نمونه از مقاصد مجرمانه از باب تمثیل اشاره نموده است. هدف پروتکل بسط ید قانون داخلی و فراهم ساختن زمینه های لازم برای بومی سازی مفهوم قصد بهره کشی در کشورهای عضو بوده است.

لیکن صرف نظر از عدم الحاق کشورمان به این پروتکل، متأسفانه قانونگذار داخلی با گرتنه برداری و اقتباس ناقص از پروتکل پالرمو، صرفاً با بیان موارد تمثیلی مقاصد مجرمانه، سوءنیت مرتکبین این جرم را منحصر و محدود به موارد چهارگانه - قصد فحشا، ازدواج، بردگی و برداشتن اعضاء و جوارح- تلقی نموده است. با اتخاذ این روش، قانونگذار در راه مبارزه با جرم مذکور ایجاد

محدودیت نموده است. این در حالی است که سایر مقاصد مجرمانه مرتکبین ، دارای آثار و تبعات شدید تر و یا دست کم مشابه هستند. اما به علت این شیوه قانون نویسی و عدم توجه به ماهیت رکن معنوی مرتکبین این جرم، تحت عنوان جرم قاچاق انسان قابل تعقیب و مجازات نیستند. مضافاً آنکه همین موارد منحصر در قانون نیز بدون تشریح و تبیین باقی مانده و در نتیجه ابهامات موجود در رکن معنوی جرم قاچاق انسان، کارکرد لازم قانون حاضر را در جهت مقابله و سرکوب با این جرم خطیر را از آن سلب نموده است. این امر نیز به نوبه خود با سیاست کیفری قانونگذار داخلی در راستای مبارزه و سرکوب این جرم در تعارض می باشد.

مقدمه:

۱. بیان مساله :

یکی از آثار منفی جهانی شدن که امروزه در مورد آن اتفاق نظر وجود دارد، ظهور بعضی جرایم است که به جرایم ملی، محلی هر کشور یا منطقه افزوده شده است. گونه و فراوانی جرایم فراملی در کشورها به نظام سیاسی، جغرافیای سیاسی، نظام اقتصادی و نظام قضایی هر کشور بستگی دارد.

(Gassin. 2007, 407)

یکی از جلوه های عمده جرایم فراملی راکه با انگیزه سود جویانه ارتکاب می یابد را می توان در جرم قاچاق انسان جستجو نمود. در این خصوص سیاست کیفری ملی، هر اندازه هم که سنجیده و علمی باشد، دیگر به تنهایی در قبال بزهکاری فراملی کارساز نیست. بدین ترتیب، در سالهای اخیر، از یک سو بسیاری از کشورها از جمله ایران ناگزیر از منطقه ای یا جهانی شدن سیاست کیفری خود در قبال جرایم فراملی از گذر امضا و تصویب موافقت نامه های دو یا چند جانبه با دولتهای دیگر شده اند و از سوی دیگر سازمان ملل متحد نیز برای هماهنگی و نزدیک سازی قوانین و مقررات و رویه های قضایی کشورها در زمینه جرایم فراملی، از جمله جرم قاچاق انسان تلاشهای زیادی در قالب

تنظیم و تدوین کنوانسیون مبارزه با جرایم سازمان یافته فراملی در (پالرمو ۲۰۰۰) و پروتکل اول الحاقی به آن نموده است. به این ترتیب به دولتهای عضو، جرم انگاری و پیشگیری از قاچاق انسان ها را تکلیف نموده است.

کشور ما نیز که به لحاظ موقعیت جغرافیایی خود، چهار راه بین شرق و غرب محسوب می شود و به نوعی -دست کم به عنوان کشور محل عبور- بزه دیده این جرم فراملی است، به مانند سایرکشورها، ناگزیر شد قانون مبارزه با قاچاق انسان را در سال ۱۳۸۳ وضع و تصویب و بدین ترتیب خلاءقانونی موجود را پرکند. (زینالی، ۱۳۸۸: ۳۱) بدین سان ایران، نظام حقوقی خود را در این زمینه با نظام حقوقی دولتهای دیگر دنیا هماهنگ و نزدیک نموده و بدین منظور، همچون سایرکشورها، وصف و تعریف جرم قاچاق انسان را با جرح و تعدیل هایی از اسناد بین المللی اقتباس نموده است. بدین ترتیب، مطالعه علمی پدیده قاچاق انسان و پروتکل اول کنوانسیون ۲۰۰۰، به عنوان الهام بخش قانونگذار داخلی در تصویب قانون مبارزه با قاچاق انسان در سال ۱۳۸۳ ضرورت و موضوعیت پیدا می کند.

در ابتدای تحلیل این بزه خاص، یکی ازسوالاتی که می بایست به آن پرداخته شود این نکته است که غایت وهدف مقنن ازاین جرم انگاری چیست؟ و کدامین مقاصدو نیات مجرمانه نهفته دراعمال ارتكابی توسط بزهکاران جرم قاچاق انسان تا به آنجا برای امنیت داخلی و بین المللی خطر آفرین شده است که قانونگذار تصمیم گرفته است صفحه ای برصفحات کتاب قانون کیفری بیفزاید.

در این پایان نامه گرچه در پی پاسخگویی به این سوال به واکاوی و تحلیل حوزه رکن معنوی جرم قاچاق انسان به عنوان وجه میزه این جرم با سایر جرایم معرفی می پردازیم، لیکن در واقع در پی آن هستیم تا با تجزیه و تحلیل رکن معنوی جرم قاچاق انسان از منظر قوانین داخلی و بین المللی، میزان

موفقیت مقنن داخلی را در پوشش اهداف قانونگذارین المللی رادر جرم انگاری جرم قاچاق انسان را مورد بررسی قرار دهیم و نقاط قوت و ضعف آن را مشخص نماییم. همچنین در این پژوهش در پی آن هستیم که در صورت امکان در جهت رفع نقیصه های احتمالی قانون داخلی پیشنهاد اصلاح ارایه نماییم.

بدین ترتیب موضوع اصلی این پایان نامه، بررسی رکن معنوی جرم قاچاق انسان به منظور معرفی ابهامات، خلأها و تعارض های احتمالی شده در قانون داخلی است و در مرحله بعد ارائه پیشنهادات و راهکارهای لازم در خصوص رفع مشکلات فرا روی اجرای این قانون می باشد.

۲. ضرورت انجام تحقیق :

در خصوص ضرورت بحث در باب رکن معنوی جرم قاچاق انسان می توان به دو دلیل عمده ذیل توجه نمود.

اول: آنکه سازمان ملل متحد به عنوان قانونگذار بین المللی در حالی اقدام به تصویب و تدوین پروتکل الحاقی به کنوانسیون مبارزه با جرایم سازمان یافته در سال ۲۰۰۰ (پالرمو) و نیز تشریح ارکان جرم قاچاق انسان نموده است که به سیر تحولات مفهومی از مفهوم جرم قاچاق انسان در طی سالیان گذشته تا کنون توجه داشته است.

محوریت اصلی تعریف ارایه شده از جرم قاچاق انسان در این پروتکل، بر رکن معنوی - قصد بهره کشی - موجبات تفکیک و تمیز این بزه خاص را از سایر جرایم ظاهراً " مشابه خود را فراهم آورده است. در این خصوص تاکید ویژه پروتکل بر مفهوم رکن معنوی جرم قاچاق انسان و نیز ارایه شیوه

نوینی در تعریف مفهوم سوءنیت جرم، به ویژه در مقام تشریح سوءنیت خاص جرم قاچاق انسان، ضرورت این بحث را مطرح می کند که آیا تعریف قانون داخلی از رکن معنوی جرم قاچاق انسان، هماهنگی کامل با پروتکل سال ۲۰۰۰ به عنوان سند الگو و شاخص در عرصه بین المللی رادارامی باشد؟ و یا آنکه شیوه برداشت مقنن داخلی از رکن معنوی جرم حاضر موجبات فاصله گرفتن از اهداف آن سند بین المللی را در مبارزه و سرکوب مقاصد مجرمانه مرتکبین را فراهم ساخته است است.

ضرورت این تحقیق هنگامی بیشتر روشن می شود که نقش شیوه های متفاوت تبیین رکن معنوی جرم حاضر را از منظر بین المللی و داخلی در خصوص حدود و ثغور تعریف جرم قاچاق انسان و نیز مبارزه و سرکوب جرم حاضر را مشخص نماییم. بدین ترتیب با این روش ابتدا به روشن شدن هر چه بهتر مفهوم قاچاق انسان می پردازیم و در مرحله بعد با کشف کاستی ها و ایرادات قانون داخلی، پیشنهادهای را ارائه می نماییم.

دوم: صرف نظر از آنکه تشریح و تبیین رکن معنوی جرم و ارائه تعریفی دقیقی از اجزا و عناصر این رکن اساسی سازنده جرم، خود ضرورت نگارش پژوهش ویژه ای در این باب را اقتضا می نماید و نیز با توجه به این نکته که در خصوص مفاهیمی همچون علم، قصد مجرمانه سوءنیت عام، سوءنیت خاص، اراده، انگیزه، تقصیر جزایی و نیز نقش رکن معنوی به عنوان یکی از ارکان جرم در سیاست کیفری تحقیق جامعی انجام نپذیرفته است و تشتت آرا و نظریات در خصوص موارد فوق موجب شده است در خصوص رکن معنوی جرم اختلاف نظرات میان صاحب نظران حقوق کیفری بسیار عمیق تر و گسترده تر از دو رکن قانونی و مادی در نظام کیفری ما گردد. لذا در نگارش این پایان نامه سعی شده است علاوه بر بحث و بررسی رکن معنوی جرم قاچاق انسان به طور ویژه، هر یک از

مباحث رکن معنوی نیز به طور علی حده مورد بررسی و کنکاش قرار گیرد، تا حتی امکان از این ابهامات کاسته شود و تاثیر مفهوم رکن معنوی را در تحقق پدیده مجرمانه به طور روشن تری مشخص گردد.

۳. سابقه تحقیقات و مطالعات انجام گرفته :

به طور کلی در زمینه بررسی جرم قاچاق انسان، غالب پژوهش ها با دید کلی و عام به بررسی جرم قاچاق انسان پرداخته و حداکثر به بیان اهداف قانونگذار، از جرم انگاری این جرم و پیشگیری و نحوه ی سرکوب و مجازات آن پرداخته شده است و تاکنون از بررسی و کنکاش پیرامون چگونگی رکن معنوی این جرم به عنوان وجه ممیزه اصلی این جرم با سایر جرایم مشابه همچون: عبور دادن غیر مجاز افراد از مرزهای کشور(قاچاق مهاجران)، آدم ربایی، قوادی، و... غفلت شده است. البته شاید جوان و تازه تصویب بودن قانون مبارزه با قاچاق انسان، یکی از علل موثر در این امر تلقی شود. اما در هر حال تاکنون هیچ نوع تحقیق جامعی پیرامون رکن معنوی این جرم با جرایم مشابه چه در بعد داخلی و چه در بعد خارجی انجام نپذیرفته است .

در عین حال در این باب مطالعاتی چند، از جمله پایان نامه های ذیل، تدوین گردیده است.

الف. قاچاق انسان از دیدگاه حقوق بین المللی و جایگاه آن در حقوق کیفری ایران (باقر پوریان،

محمد حسین، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران، مجتمع آموزش عالی قم، ۱۳۸۳)

در این پایان نامه، با بررسی و تحلیل اسناد بین المللی مربوط به حوزه قاچاق انسان و نیز بیان ارشادات و الزامات بین المللی در خصوص جرم انگاری بزه قاچاق انسان و نیز تاثیر مبانی مذهبی،

فرهنگی، اجتماعی، اخلاقی خاص هر جامعه بر نحوه اتخاذ تدابیری در مقابله با پدیده مجرمانه قاچاق انسان پرداخته شده است.

ب. سیاست جنایی ایران در قبال قاچاق انسان در پرتو اسناد بین المللی : (رساله برای اخذ درجه دکتری، مدرسه عالی شهید مطهری، ۱۳۸۸)

در این پایان نامه سعی شده است تا با بیان مفهوم قاچاق انسان و سیر تاریخی تحولات مفهومی این جرم و نیز ذکر مصادیقی به عنوان مظاهر اولیه قاچاق انسان و بیان مبانی جرم انگاری بزه قاچاق انسان پرداخته شده است. همچنین در این پژوهش تلاش شده است تا با بیان شکل تکامل یافته جرم قاچاق انسان در پروتکل الحاقی به کنوانسیون مبارزه با جرایم سازمان یافته بین المللی پرداخته شود و پس از آن ویژگی های این جرم در بستر بین المللی شدن حقوق کیفری ایران پرداخته شده است.

ج. بررسی فقهی و حقوقی تجارت انسان با تکیه بر اسناد بین المللی (سرپرچمی، زیبا، پایان نامه کارشناسی ارشد فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشگاه تهران ۱۳۸۶)

در این پژوهش با تکیه به مبانی فقهی و آموزه های اسلامی، بر حرمت تجارت انسان در شریعت اسلام پرداخته شده است و با بیان سیر تاریخی اسناد بین المللی مرتبط با قاچاق انسان، به ویژه پروتکل الحاقی به کنوانسیون مبارزه با قاچاق انسان، به مطالعه تطبیقی بین مبانی مذهبی در ممنوعیت و حرمت قاچاق انسان با مبانی عرفی جرم انگاری قاچاق انسان مندرج در اسناد بین المللی پرداخته شده است.

همانطور که ملاحظه می شود در پایان نامه های حاضر، هیچ گاه به رکن معنوی جرم قاچاق انسان به عنوان وجه ممیزه این جرم با سایر جرایم مشابه پرداخته نشده است و خلاء جدیدی بحث در خصوص مقاصد مجرمانه مرتکبین این جرم که هدف و غایت اصلی قانونگذار بین المللی و داخلی

در برخورد با این مقاصد بهره‌کشانه، بوده است، مورد اهتمام قرار نگرفته است. همچنین از آنجا که سایر ارکان جرم قاچاق انسان در بسیاری از جهات با جرایم ظاهراً "مشابه در قوانین کیفری مطابق می‌باشد، رکن معنوی قاچاق انسان و مقاصد بهره‌کشانه ی جرم حاضر در واقع معیار تمایز جرم قاچاق انسان با سایر جرایم مشابه می‌باشد. که خلاء بحث در این باره علت اصلی نگارش پژوهش حاضر گردیده است.

۴. فرضیه های تحقیق:

الف. نوع برداشت قانونگذار داخلی از مفهوم رکن معنوی در جرم قاچاق انسان هیچگاه به طور کامل پوشش دهنده دغدغه های بین المللی در برداشت موسع قانونگذار بین المللی در خصوص جرم انگاری و سرکوب این بزه سازمان یافته محسوب نمی‌گردد.

ب. برداشت قانونگذار داخلی در خصوص سوءنیت خاص جرم قاچاق انسان -در موارد چهارگانه: ازدواج، فحشا، بردگی، برداشتن اعضاء- با اندیشه های مقنن بین المللی، خصوصاً در کنوانسیون مبارزه با جرایم سازمان یافته فراملی پالرمو که به مسئله پیشگیری و سرکوب و مجازات جرم قاچاق انسان نیز می‌پردازد، تطابق کامل دارد و طرز تلقی مقنن داخلی و بین المللی در این خصوص یکسان است.

ج. نوع برداشت قانونگذار داخلی از مفهوم سوءنیت و قصد بهره‌کشی (exploitation) در جرم قاچاق انسان و تصریح قانونگذار داخلی به موارد چهارگانه سوءنیت خاص، در تعارض با برداشت موسع مقنن بین المللی از مفهوم غیر حصری و تمثیلی از قصد بهره‌کشی به عنوان سوءنیت خاص جرم قاچاق انسان می‌باشد.

د. از منظر حقوق داخلی میان مفهوم سوءنیت جرم قاچاق انسان با جرایم مربوط به حوزه جرایم عبور دهندگان غیر مجاز، تفکیک روشنی به عمل نیامده است و خود مقنن نیز به اجمال از کنار آن عبور کرده است و گاه " نیز به خطا رفته است.

۵. روش انجام تحقیق :

در این پایان‌نامه با انتخاب روش های توصیفی، اکتشافی و تحلیلی، تطبیقی به بررسی و تحلیل مباحث پرداختیم. به عبارت دیگر، نخست اطلاعات مورد نیاز درباره موضوع مورد مطالعه را تشریح کرده ایم تا تصویری روشن از وضعیت موجود ارائه شود. سپس با تحلیل اطلاعات بدست آمده تلاش شد تا ابهامات و خلأهای موجود در این قانون استخراج گردد. در این پژوهش که بر مبنای روش توصیفی، اکتشافی و تحلیلی، تطبیقی بنا شده است، سعی بر آن است تا با بررسی و توصیف و تحلیل همه جانبه و هر چه بیشتر مبحث رکن معنوی جرم قاچاق انسان پرداخته شود تا با تحلیل و بررسی این مفهوم، گامی رو به جلو در جهت هماهنگی هر چه بیشتر یکی از متون قوانین داخلی کشورمان با اسناد بین المللی برداشته شود.

روش گرد آوری اطلاعات در این پژوهش، کتابخانه ای است. در این میان انواع منابع نوشتاری از جمله کتب، روزنامه ها، پایگاههای اطلاع رسانی اینترنتی و... مورد استفاده قرار گرفته است.

۶. موانع و محدودیت های تحقیق :

موانع و مشکلات فراوانی در این مسیر پیش روی نگارنده قرار داشت که از جمله آن ها می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- جدید بودن قانون موضوع تحقیق و در نتیجه فقدان پژوهش های پیشین قابل استناد.
- فقدان منابع فارسی را نیز می توان از جمله مهمترین موانع تحقیق حاضر معرفی نمود.
- جدیدالتصویب بودن قانون مبارزه با قاچاق انسان و عدم تحلیل مفاد قانون حاضر و نیز پرداختن به مباحث کلی و نوعاً " تکراری در خصوص مفهوم قاچاق انسان توسط اندک منابع موجود مشکل اصلی این پژوهش می باشد. زیرا پایان نامه های موجود علی رغم تلاش قابل تحسین خود صرفاً با بیان سیر تاریخی جرم قاچاق انسان از تشریح و تبیین ارکان جرم حاضر امتناع نموده اند. همچنین پژوهش های موجود از بیان نقش ارکان جرم در سیاست کیفری کشورمان در خصوص جرم قاچاق انسان غفلت نموده اند.

- عدم وجود یک رویه قضایی قابل استناد داخلی در خصوص جرم قاچاق انسان. گرچه نمود عینی ضمانت اجرای قوانین کیفری را می بایست در محاکم و آراء دادگاهها جستجو نمود، لیکن متأسفانه علی رغم کوشش نگارنده در دستیابی به آراء صادره توسط محاکم -در خصوص استنادبه قانون مبارزه با جرم قاچاق انسان و تحلیل ارکان جرم در رویه قضایی موجود- کمترین همکاری در این خصوص توسط هیچ مرجعی با نگارنده انجام نپذیرفته و این امر خود مانع جدی در تحقق اهداف این پژوهش را سبب شده است.

- فقدان منابع نوشتاری و به ویژه منابع فارسی، سبب مراجعه نگارنده به منابع اینترنتی و خصوصاً "منابع به زبان انگلیسی را باعث گردید، که برخی از این سایتها نیز برای کاربر قابل دسترسی و مشاهده نمی باشند.

۷. ساختار تحقیق:

در این پایان نامه مطالب در قالب دو بخش کلی ارائه شده است.

بخش اول به تبیین مفاهیم، پیشینه و تحولات مفهومی قاچاق انسان با توجه به جایگاه رکن معنوی می پردازد. این بخش خود به دو فصل مجزی تقسیم می شود.

فصل اول، به بیان کلیات و مفاهیم پژوهش می پردازد: در مبحث اول این فصل به بیان مفهوم و پیشینه قاچاق انسان در قالب دو گفتار می پردازیم. در گفتار اول از مبحث نخست این فصل ابتداً به بیان مفهوم لغوی و اصطلاحی قاچاق انسان و صورتهای گوناگون جرم قاچاق انسان پرداخته می شود. در گفتار دوم این مبحث، با در نظر گرفتن ارکان جرم قاچاق انسان، نحوی تقسیم بندی عملیات مجرمانه در سازمانهای جنایتکار فراملی بحث می شود، که در فصول آتی با توجه به همین تقسیم بندی عملیات مجرمانه در جرایم سازمان یافته به تحلیل رکن معنوی پرداخته می شود. در مبحث دوم این فصل به منظور روشن شدن هر چه بهتر مفهوم قاچاق انسان در قوانین بین المللی ابتداً با تشریح سیر تحولات مفهومی از جرم قاچاق انسان در قالب دو گفتار به بحث می پردازیم. در گفتار اول، به بررسی اسناد بین المللی و برداشتهای مقنن بین المللی از مفهوم قاچاق انسان پرداخته می شود. در گفتار دوم این مبحث نیز با بررسی تحولات عمده در مفهوم و ویژگی های جرم قاچاق انسان به بررسی آخرین سند بین المللی در این خصوص تحت عنوان پروتکل الحاقی به کنوانسیون

مبارزه با جرایم سازمان یافته فراملی سال ۲۰۰۰ می پردازیم، که در این باره ویژگی فراملی بودن و سازمان یافته بودن جرم قاچاق انسان نیز مورد بررسی قرار می گیرد.

در فصل دوم، با در نظر گرفتن اهمیت ارکان جرم و نقش آن در سیاست کیفری قانونگذاران داخلی در قالب سه گفتار به بحث می پردازیم. گفتار اول مبحث نخست این فصل، به بررسی مفهوم رکن معنوی و اهمیت بحث در این خصوص می پردازد. در گفتار دوم نیز، مبانی رکن معنوی جرم در مکاتب مختلف مورد بررسی قرار می گیرد. در گفتار سوم این مبحث نیز اجزا رکن معنوی و نیز تاثیر مستقیم مفاهیمی چون: علم، قصد مجرمانه، انگیزه، سوءنیت عام، سوءنیت خاص، بر تحقق جرم مورد بحث قرار می دهیم تا با استفاده از نتایج حاصل از این مباحث، در فصول آتی، به تحلیل رکن معنوی در جرم قاچاق انسان و مقایسه تطبیقی مفهوم سوءنیت در این بزه از منظر داخلی و بین المللی بپردازیم. در مبحث دوم: در پی روشن شدن مباحث مربوط به رکن معنوی، با در نظر گرفتن پروتکل سال ۲۰۰۰ به عنوان آخرین و مهمترین سند بین المللی در عرصه مبارزه و سرکوب جرم قاچاق انسان، به نقش رکن معنوی در جرم قاچاق انسان از منظر یک جرم سازمان یافته می پردازیم. در گفتار اول این مبحث به بررسی آگاهی و اراده مجرمانه و انواع سوءنیت عام و خاص در رکن معنوی جرم قاچاق انسان در پروتکل سال ۲۰۰۰ به عنوان یک جرم سازمان یافته می پردازد. همچنین در گفتار دوم، ویژگی تمثیلی و غیر حصری بودن سوءنیت خاص جرم قاچاق انسان از منظر پروتکل و نیز تاثیر آن در اثبات جرم و نیز تاثیر این سبک قانونگذاری در سرکوب جرم حاضر مورد تحلیل و بررسی قرار می گیرد. همچنین معایب و مزایای این نوع خاص از بیان مفهوم سوءنیت خاص نیز در این گفتار مورد بحث قرار می گیرد.